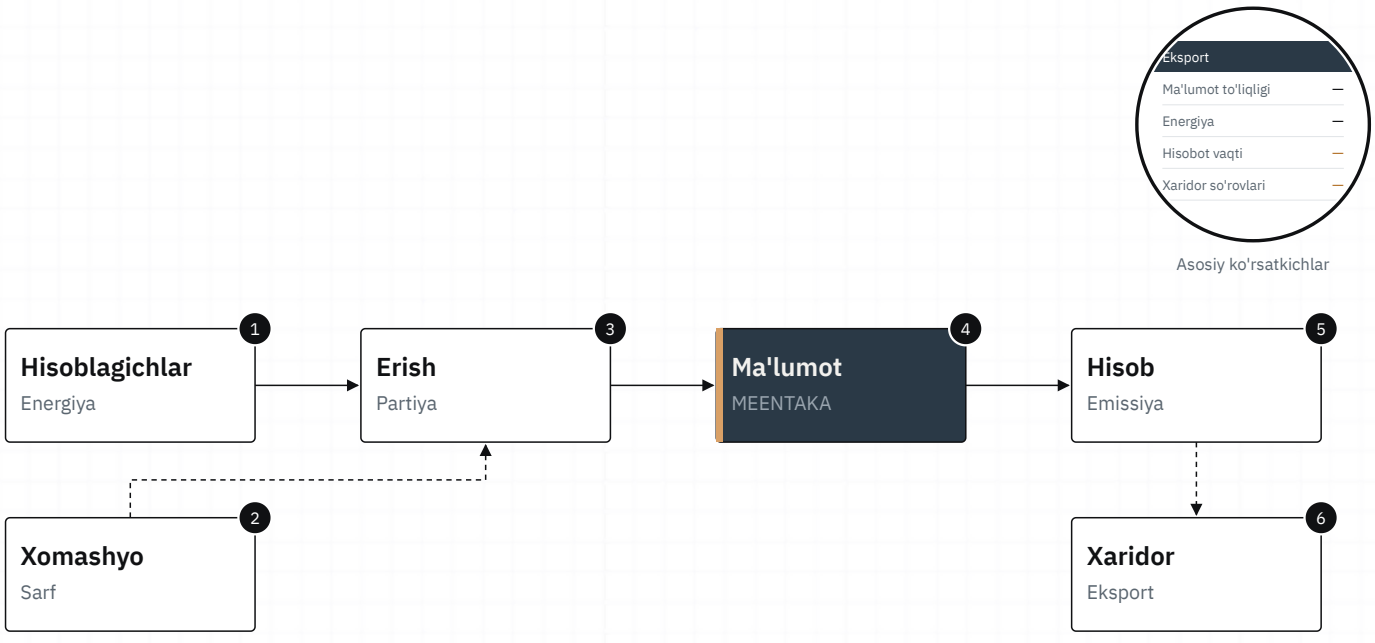
MEENTAKA

MT-10

METALLURGIYA · EKSPORT · UGLEROD

Po'lat eksporti va uglerod hisobi (CBAM)

2026-yildan Yevropa Ittifoqining CBAM mexanizmi definitiv bosqichda. Temir va po'lat — ro'yxatdagi asosiy tovarlardan.

Hujjat turi	Kod	Til	Holat
Yechim hujjati	MT-10	O'zbekcha	Noyabr 2026

01 — Qisqacha

Emissiya ma'lumoti — eksport hujjatining bir qismi.

CBAM 2026-yil 1-yanvardan definitiv bosqichga o'tdi: Yevropa importchilari mahsulotdagi emissiya uchun sertifikat sotib oladi. Po'lat yoy pechida energiya va xomashyo ma'lumoti — emissiya hisobining asosi. Bu ma'lumot zavod ichida o'lchanmasa, eksportchi standart (yuqori) qiymatlar bilan ishlashga majbur bo'ladi.

MAQSAD

Emissiya ma'lumoti — eksport hujjatining bir qismi.

YECHIM

Hisoblagichlar va xomashyo sarfi erish/partiya bo'yicha yig'iladi; emissiya hisobi uchun tayyor ma'lumot to'plami chiqadi. Tekshiruv — akkreditatsiyalangan hamkor.

NATIJA

O'lchanadigan ko'rsatkichlar: ma'lumot to'liqligi, energiya, hisobot vaqti, xaridor so'rovlari.

Kimlar uchun

Eksport direktori
Xaridor talabi.

Bosh energetik
Energiya ma'lumoti.

Ekolog
Hisobot.

Moliya
Sertifikat xarajati.

> O'lchanmagan emissiya — standart qiymat bilan hisoblanadi.

QISQA FAKTLAR

01.01.2026
CBAM definitiv bosqichi boshlangan sana.[1]

768
kVt·soat/t — EMSTEEL yoy pechi umumiy energiya balansi (worldsteel taqdimoti).[2]

+7,8%
Yanvar–avgust 2026 da metallurgiya o'sishi.[3]

Manbalar — oxirgi betda.

02 — Kontekst

Sohada va dunyoda nima ma'lum

Xalqaro va rasmiy manbalar.

Fakt	Manba
CBAM 01.01.2026 dan definitiv bosqichda; importchilar mahsulotdagi emissiya uchun sertifikat sotib oladi.[1]	PwC, CMS
Yoy pechi energiya balansi: elektr 442, kimyoviy 326 kVt·soat/t; jami 768.[2]	EMSTEEL (worldsteel)
Metallurgiya sanoati hajmi yanvar–avgust 2026 da 243,6 trln so'm, +7,8%.[3]	Milliy statistika qo'mitasi

Bu raqamlarni qanday o'qish kerak

O'zbekiston po'lat eksportchilarining CBAM bo'yicha holati haqida ochiq ma'lumot topilmadi.

Faktlar manbada qanday berilgan bo'lsa, shunday keltirilgan. Yetkazib beruvchi ma'lumotlari shunday belgilangan va boshqa korxonada kafolatlanmaydi.

03 — Muammo

Hisob qayerda uziladi

Odatdagi bo'shliqlar:

01
Energiya umumiy
Elektr va gaz mahsulot bo'yicha ajratilmaydi.

02
Xomashyo
Ferroqotishma va uglerod sarfi yozilmaydi.

03
Partiya
Emissiya eksport partiyasiga bog'lanmaydi.

04
Tekshiruv
Mustaqil tekshiruvchiga ma'lumot yo'q.

Yo'qotishni qanday hisoblash mumkin

Standart qiymat	`(standart − haqiqiy) × tonna × CBAM narxi`
Xaridor	`yo'qotilgan shartnomalar`
Konsultant	`qo'lda hisob xarajati`
Kechikish	`hujjat kunlari`

Formulalar namunaviy; aniq qiymat auditda o'lchanadi.

Rahbar o'ziga beradigan savollar

> Energiya mahsulot bo'yicha ajratiladimi?

> Xomashyo sarfi erishga bog'langanmi?

> Eksport partiyasi bo'yicha ma'lumot bormi?

04 — Yechim arxitekturasi

Energiya va xomashyodan — mahsulot emissiyasi

Hisoblagichlar va xomashyo sarfi erish/partiya bo'yicha yig'iladi; emissiya hisobi uchun tayyor ma'lumot to'plami chiqadi. Tekshiruv — akkreditatsiyalangan hamkor.

Foydalanuvchilar	Eksport direktori · Bosh energetik · Ekolog · Moliya
O'lchov	Elektr · Gaz · Uglerod
Bog'lash	**Erish** · **Partiya** · **Mahsulot**
Hisob	**Emissiya** · **Metodika** · **Audit izi**
Hisobot	Eksport · Xaridor · Tekshiruvchi
Integratsiya	1C · ESF / EDO · Datchik va PLC · Telegram ogohlantirish

Boshqaruv paneli

Partiya bo'yicha energiya va emissiya ma'lumotlari

Qora qatorlar — MEENTAKA qatlami. Mavjud uskuna va tizimlar saqlanadi; ma'lumot ulardan yig'iladi.

05 — Modullar katalogi

Nima o'rnatiladi

Har bir modul alohida ishga tushadi; paket korxona ehtiyojiga qarab yig'iladi.

Modul	Vazifa	Tayyorlik
Energiya monitoringi	Erish bo'yicha	◐ **Muhandislik imkoniyati**
Xomashyo sarfi	WMS	● **Tijoriy mavjud**
Emissiya ma'lumot to'plami	Partiya	○ **Ishlab chiqilmoqda**
Tekshiruv	Hamkor	○ **Ishlab chiqilmoqda**

● Tijoriy mavjud ◐ Muhandislik imkoniyati ○ Ishlab chiqilmoqda

Korxona tomonidan kerak

- Eksport direktori
- Energiya hisob-fakturalari
- Xomashyo sarfi
- Eksport partiyalari

Va'da qilinmaydi

- Auditsiz aniq muddat va narx
- Pech jarayonini boshqarish (APC) — hamkor orqali
- E-lom operatori nomidan ishlash
- O'lchanmagan natija
- CBAM tekshiruvi va sertifikat

06 — Joriy qilish

Kichikdan boshlaymiz, o'lchab kengaytiramiz

Audit → pilot → kengaytirish → obuna. Har bosqich oldingisining o'lchangan natijasiga tayanadi.

1–2 hafta
Ma'lumot auditi
Jarayon va ma'lumot.

Natija: bo'shliqlar xaritasi.

30 kun
Pilot
Bitta uchastka, 30 kun.

Natija: o'lchov bazasi.

2–3 oy
Eksport mahsulotlari
Butun korxona.

Natija: to'liq nazorat.

Doimiy
Obuna
Oylik hisobot.

Natija: ma'lumot to'liqligi.

Muddatlar taxminiy; auditdan keyin aniqlanadi.

O'lchanadigan ko'rsatkichlar

Ko'rsatkich	Birlik	Manba
Ma'lumot to'liqligi	%	Tizim
Energiya	kVt·soat/t	Hisoblagich
Hisobot vaqti	Kun	Tizim
Xaridor so'rovlari	Soni	Eksport

07 — Keyingi qadam

Eksportingiz CBAM'ga tayyormi

O'n savol. "Yo'q" javoblari — auditda birinchi ko'riladigan joylar.

01 Energiya mahsulot bo'yicha ajratiladimi?

02 Xomashyo sarfi erishga bog'langanmi?

03 Eksport partiyasi bo'yicha ma'lumot bormi?

04 Xaridor emissiya so'raganmi?

05 Metodika tanlanganmi?

06 Tekshiruvchi bilan aloqa bormi?

07 Ma'lumotlar audit izi bilanmi?

08 Standart qiymat xarajati hisoblanganmi?

09 Mas'ul ekolog bormi?

10 Mas'ul shaxs bormi?

Uglerod hisobi auditi

Energiya va xomashyo ma'lumotlaridan emissiya hisobining bazasini tuzamiz.

meentaka.uz · info@meentaka.uz · +998 99 321 47 77

Natijada olasiz

- Uzilish nuqtalari xaritasi
- Pilot rejasi
- Joriy qilish to'lovi va oylik obuna

Manbalar

1. PwC: «CBAM in focus: preparing for the definitive regime»; CMS: «EU CBAM: what's new». 2026.
2. EMSTEEL taqdimoti (worldsteel): yoy pechi energiya balansi — jami 768 kVt·soat/t, shundan chiqindi gaz bilan 29,4%. worldsteel.org.
3. Milliy statistika qo'mitasi: yanvar–avgust 2026 da metallurgiya sanoati hajmi qariyb 243,6 trln so'm (+7,8%). stat.uz.

Hujjat 2026-yil noyabr holatiga ochiq manbalar asosida tayyorlangan. Ma'lumotlar manbada qanday berilgan bo'lsa, shunday keltirilgan. Hujjat huquqiy yoki moliyaviy maslahat emas; rasmiy matnlarni lex.uz va soliq.uz da tekshiring.

MEENTAKA

Nashr etuvchi

© 2026 MEENTAKA. «The Endurance Industrial Technologies» MChJ

Hujjat raqami
MT-MT-10-UZ · 11.2026

Aloqa
meentaka.uz · info@meentaka.uz · +998 99 321 47 77